

Suns – stāsts par atbildību

1. Lasi R. Ezera stāsta “Cilvēkam vajag suni” fragmentu!

Bija svētdienas rīts. Kanālmalā stāvēja vecs vīrs, nolīcis uz ietves ar vilnas lakatu pārklātu grozu, kurā, piespieduši cits citam sānu, zem apsega gulēja četri kucēni – trīs sunīši un viena kucīte [..].

Bet tanī pašā brīdī saviļņojās pāri grozam pārklātais lakats – un vecais noņēma apsegu. Divi kucēni bija pamodušies un, meklēdami māti, ar strupajiem purniem bakstīja groza klūdziņas un viens otru. Viņš izcēla ārā abus, lai grozā negadītos kļūme. Ķepām stiegot vēl nenomīņātajā sniegā, kucēni lempīgi un jūsmīgi lumpačoja pa ietvi, to vien kārojot kā vien attālināties no sava klūdziņu šūpuļa.

(R. Ezera. “Cilvēkam vajag suni”)

2. Pārrunāji izlasīto!

Kāpēc vīrs ar kucēniem grozā stāvēja kanālmalā?

Kāds gadalaiks attēlots stāstā? _____

Izskaidrojiet (izmantojiet vārdnīcas, enciklopēdijas)!

klūgas _____

negadītos kļūme _____

kucēni lempīgi lumpačoja _____

klūdziņu šūpulis _____

3. Ja ir līdzīga pieredze kā fragmentā aprakstītā, pastāstiet klasesbiedriem!

4. Lasi nākamo stāsta fragmentu!

– Onkulīt, cik prasāt par kucēnu?

Tas, kas to vaicāja, bija īsti nenosakāma vecuma jauns cilvēks, tik plāni ģērbies ziemas rītam, ka, uz viņu paskatoties vien, kļuva auksti, – bez cepures un bez cimdiem, toties ar ģitāru, kuru viņš gandrīz nepārtraukti strinkšķināja. No mugurpuses viņu varēja noturēt par pusaudzi, tik neliels augumā un plecos šaurs viņš bija, taču zaļganpelēki nosalušajā sejā ēnojās ūsu svītriņa un tāda pati melna, turklāt spuraina vaigu bārda.

Acis šķīta milzīgas un gandrīz apaļas kā Viktorijas šķirnes plūmes, spožas un starojošas kā automašīnas prožektoru un lūkojās tikai un vienīgi uz kucēniem.

Viņš izskatījās pēc īsta suņmīļa, bet diemžēl neizskatījās pēc tāda, kam pie dvēseles turētos nauda [...].

Viņš nekaulējās ne drusciņas, nepētīja un neizvēlējās, smiedamies satvēra tuvāko kucēnu [...] pēc tam iebāza sunēnu azotē, paņēma ģitāru un mazliet zvalstīgā gaitā aizgāja, ātri pagaisdams no redzes loka.

(R. Ezera. “Cilvēkam vajag suni”)

5. Raksturo jauno cilvēku – ģitāristu!

6. Vēlreiz izlasi fragmentā izcelto teikumu!

7. Izraksti no šī teikuma divus salīdzinājumus!

Salīdzinājums – divu parādību saistījums, satuvinājums, kas balstīts uz to līdzību.
Piemēram, vaigi sārti kā āboli.

8. Lasi vēl vienu stāsta fragmentu!

Pie viņa piestāja vīrišķis vidējais gados, garš un vēl gluži stalts, bet tāds kā **sagumzīts**, kā saburzīts, kā naktī ar visām drēbēm gulējis, un no saviem augstumiem ne īsti ziņkārīgi, ne īsti **nicīgi** ņēmās aplūkot un pētīt grozā gulošos šuneļus. Vīrietis vecajam nepatika. Viņš pats nevarētu **lāgā** pateikt, kālab – varbūt nevīžīgās ārienes dēļ, varbūt tāpēc, ka izskatījās jau no paša rīta dzēris, ko vecais nevarēja ciest, bet varbūt tādēļ, ka, sabāzis rokas kabatās, nolūkojās uz abiem kucēniem kā gailis uz diviem mēslos atrastiem graudiem, un tas veco **aizskāra**, jo dzīvība ir svēta [...].

Ar atvieglojumu viņš tagad mīļuprāt šķirtos vēl no viena takšļa, ja šis sagumzītais **puisietis** nebūtu tik ass un tik šerps, tik nederīgs augstajam aicinājumam būt par suņa saimnieku un draugu, jo kucēns, tāpat kā cilvēka bērns, prasa **rāmu** stingrību, iecietību un **nesavtību**.

Viss norisinājās kā pa sapņiem. Vecais negribēja kucēnu pārdot, tomēr pasniedzās pēc zaļganās naudas zīmes, itin nevis kā viņa griba, bet sazin kāds mīklains spēks vadītu un virzītu roku uz priekšu un uz augšu. Un, redzot garo šķiestu attālināmies ar kucēnu padusē, viņš nespēja atgūties un noticēt, ka viss atgadījies ar viņa paša ziņu [...].

(R. Ezera. “Cilvēkam vajag suni”)

9. Noskaidro izcelto vārdu nozīmi!

10. Lūdz palīdzību skolotājam vai meklē pats (piemēram, <http://www.tezaurs.lv/>)!

11. Pabeidz teikumus!

1. Ar atvieglojumu viņš tagad mīļuprāt šķirtos vēl no viena takšļa, ja šis sagumzītais puisietis nebūtu tik ass un tik šerps, tik nederīgs augstajam aicinājumam būt par suņa saimnieku un draugu, jo kucēns, tāpat kā cilvēka bērns, _____.
2. Un, redzot garo šķiestu attālināmies ar kucēnu padusē, _____, ka viss atgadījies ar viņa paša ziņu.

12. Strādājiet grupā!

- Izsakiet pārdomas par citātu no teksta!
“Viņš nolūkojās uz abiem kucēniem kā gailis uz diviem mēslos atrastiem graudiem.”
- Kāpēc vecajam vīram nepatika vīrišķis vidējais gados?
Savas domas pamatojiet ar citātu no teksta!
- Prognozējiet, kāds varētu būt kucēna turpmākais liktenis!

13. Lasi nākamo fragmentu no stāsta turpinājuma!

Vējš vai nu bija kļuvis vai tikai šķita griezīgāks, grābstījās vecajam gar ausīm un līda pēdējā kucēna mīkstajās padusēs. Ievērojis, ka tas dreb jau pie visām miesām, jo vairs nav brālīša, kam piespieties, vecais teica:

– Ak tu, ķīselis no suņa!

Un, atpogājis mēтели, viņš pabāza kucēnu zem tā, cauri svīterim sajuzdams aukstos, strupos nagus un mazās sirds seklos, ātros pukstienus. Kucēns trīcēja arī apakš mēteļa un grozījās pa vecā vīra azoti. Vecais gari nopūtās, bet sacīt nesacīja neko, jo grūti bija abiem un vainīgs nebija neviens.

Labo roku vecais bija iebāzis kabatā, bet ar kreiso roku pieturēja kucēnu, kas, beigu beigās sasilis, padusē iesnaudās. Šajā rokā cauri dūrainim knieba sals, tomēr vecais neiedrošinājās pirkstus kustināt, jo suņukam vajadzēja nogulēties.

(R. Ezera. “Cilvēkam vajag suni”)

14. Uzraksti, kā izpaužas tava atbildība par kādu dzīvnieku!

15. Dalies pārdomās ar klasesbiedriem!

16. Lasi vēl vienu fragmentu no stāsta turpinājuma!

– Nespied! Saņem kārtīgi un nespied! – vecais sacīja un palīdzēja zēnam iedabūt kucēnu padusē. Kucēns patiesi apklusā un pāri piedurknei raudzījās plašajā pasaulē, tikai sirds joprojām daudzījās bieži un satraukti, zēns sajuta to ar delnu cauri sarkanajam dūrainim, un viņa acis aizmiglojās no maiguma.

– Tēvoc!...

– Nu?

– Es jums došu visu naudu...

Vecais klusēja.

– ...un vēl burku. Tēvocīt! [..]

Zēns sabēra monētas vecā vīra saujā un tīkliņā burkas vietā iebāza kucēnu.

– Ka vēl neaizbēg, – viņš laimīgi sacīja, nenovērsdams skatienu no kucēna. [..]

Kad zēns tīkliņu pacēla, kucēna ķepas karājās tam cauri. Vecais gribēja ko teikt, bet nosprieda, ka gan jau aiznesīs, ja nav tālu.

(R. Ezera. "Cilvēkam vajag suni")

17. Pārrunāji izlasīto tekstu!

18. Prognozējiet, kāds saimnieks – draugs – zēns būs savam sunim!

19. Lasi stāsta beigu fragmentu!

Grācija strauji metās viņam pretim, bet tad itin kā atdūrās pret grozu un ilgi ošņāja, piebāzusi melno purnu pavisam klāt, gluži kā pārskaitot pinuma klūdziņas.

Tad Grācija pietecēja pie durvīm un nervozi lūdzās laukā [..].

Grācija sēdēja sniegā un, pavērsusi purnu pret Daugavas balto tāli, klusi un skumji rēja, kā kavēdamās kaut kādās nevienam nezināmās suņa atmiņās. Viņš uzsauca tai. Kuce nodrebēja, smagnēji uzcēlās, lēni nāca klāt, piespiedās viņam pie kājām un vaicājoši lūkojās augšup [..].

Grācija gulēja zemē, pieplakusi ar vēderu pie grīdas, un nenovērsdamās raudzījās viņā tumšām, spožām stikla acīm [..].

Aizkustināts viņš sacīja, ka **arī suņa sirdij ir savs sāpju mērs tāpat kā cilvēka sirdij, to kā glāzi var pieliet tikai līdz malām, jo pārējais jau līst pāri un garām.**

(R. Ezera. "Cilvēkam vajag suni")

20. Izlasiet vēlreiz izcelto rindkopu! Kā jūs sapratāt vecā vīra teikto?

21. Pārrunājiet, kāpēc Grācija tā uzvedās! Vai suns spēj pārdzīvot, ilgoties, skumt?

22. Dalieties līdzīgā pieredzē, ja jums tāda ir!